

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.672/2022/3.

A felperes:

felperes, felperes címe.

A felperes képviselője:

Dr. Ipkovich Eszter ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes:

alperes, alperes címe

Az alperes képviselője:

Nagy János Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző dr. Nagy János ügyvéd

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 65.P.22.087/2021/23.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és azt állapítja meg, hogy az alperes azzal sértette meg a felperes bűnügyi személyes adat védelméhez fűződő jogát, hogy a kiadásában 2021. március 6. napján megjelenő a portál kezdőoldalról elérhető „cikk címe” című írásában a felperes, mint III. rendű vádlott teljes nevét nyilvánosságra hozta.

Kötelezi az alperest, hogy 8 napon belül a 2021. március 6. napján a portál kezdőoldalról elérhető <https://www.portál/link> linken megjelent írásból a felperes teljes nevét törölje és a felperes nevét annak kezdőbetűjével felperes-ként jelenítse meg.

Ezt meghaladóan a per főtárgya vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak, külön felhívásra 84.000 (nyolcvannégyezer) forint együttes első- és másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az alperes által kiadott portál internetes portál címloldalán 2021. március 6. napján „cikk címe” címmel a <https://www.portál/link> linken jelent meg írás, mely a „maffiaper”-ként emlegetett személyl és vádlott társai ügyének személyi háttérét kívánja felderíteni.

[2] A felperes módosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy alperes azzal, hogy a 2021. március 06. napon a portál kezdőoldalról elérhető <https://www.portál/link> linken közölt cikkben, mint vádlott teljes nevét nyilvánosságra hozta, megsértette a személyes adatok védelméhez való személyiségi jogát a Ptk. 2:43. § e) pontja szerint. Kérte kötelezni az alperest a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés d) pontja alapján, hogy elsődlegesen a sérelmezett közlést tartalmazó cikket 15 napon belül tegye hozzáférhetetlenné, másodlagosan arra, hogy a cikkben a nevét, mint a vádlott nevét törölje, és nevét annak kezdőbetűjével jelenítse meg. Kérte továbbá, hogy a bíróság a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pontja alapján tiltsa el az alperest a további jogsértéstől, azaz attól, hogy nevét és a büntetőügyben való érintettségét, mint személyes adatot a jövőben felhasználja, nyilvánosságra hozza. A jogsértéssel összefüggésben a Ptk. 2:52. §-a alapján kérte kötelezni az alperest 400.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

[3] Másodlagos kereseti kérelmében a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 rendelete (GDPR) 6. cikk (1) bekezdés f) pontja, valamint a 10. cikke alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy a fenti cikkben nevét, mint a vádlott teljes nevét nyilvánosságra hozta, a személyes adatát jogszerűtlen módon kezelte. A

GDPR 17. cikk (1) bekezdés d) pontja alapján a (2) bekezdésben foglaltakra tekintettel kérte kötelezni az alperest nevének, mint a vádlott teljes nevének a törlésére a cikkből, másodlagosan nevének, mint a vádlott nevének a törlésére a cikkből akként, hogy nevének csak a kezdőbetűi jelenjenek meg. A jogsértéssel összefüggésben a GDPR 82. cikke alapján kérte kötelezni az alperest 400.000 forint kártérítés megfizetésére, mivel az alperes jogsértő magatartása következtében 400.000forint összegű nem vagyoni kár érte.

[4] Harmadlagos kereseti kérelme szerint a 2011. évi CXII. törvény (Info tv.) 23. § (1) és (5) bekezdései alapján kérte megállapítani, hogy az alperes a fenti cikkben a vádlotkénti teljes nevének nyilvánosságra hozatalával a személyes adatát jogsértő módon kezelte. Kérte kötelezni az alperest az Info tv. 23. § (5) bekezdés a) pontja alapján a jogellenes adatkezelési művelet megszüntetésére akként, hogy a cikket tegye hozzáférhetetlenné, másodlagosan az Info tv. 23. § (5) bekezdés c) pontja alapján kötelezze a bíróság az alperest arra, hogy a nevét, mint a vádlott nevét a cikkben annak kezdőbetűjével jelenítse meg. Az Info tv. 24. § (2) bekezdése alapján az alperes 400.000 forint sérelemdíj fizetésére kötelezését kérte, mivel megsértette a személyiségi jogát [Ptk.2:43. § e) pont].

[5] Negyedlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy a cikkben nevét, mint a vádlott teljes nevét nyilvánosságra hozta, megsértette az emberi méltósághoz való személyiségi jogát. Kérte kötelezni az alperest a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés d) pontja alapján, hogy elsődlegesen a sérelmezett közlést tartalmazó cikket 15 napon belül tegye hozzáférhetetlenné, másodlagosan arra, hogy a cikkben a nevét, mint a vádlott nevét annak kezdőbetűjével jelenítse meg. Kérte továbbá, hogy a bíróság a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pontja alapján tiltsa el az alperest a további jogsértéstől, azaz attól, hogy a nevét és a büntetőügyben való érintettségét a jövőben nyilvánosságra hozza. A jogsértéssel összefüggésben a Ptk. 2:52. §-a alapján kérte kötelezni az alperest 400.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

[6] Ötödleges kérelemként azt kérte, hogy a bíróság az Info tv. 23. § (1) és (5) bekezdése alapján állapítsa meg, hogy az alperes azzal, hogy a sérelmezett cikkben a nevét, mint a vádlott teljes nevét nyilvánosságra hozta, a személyes adatát jogsértő módon kezelte és állapítsa meg, hogy az alperes ezen jogsértő magatartásával az Info tv. 23. § (1) és (5) bekezdésében meghatározott előírások megsértésével megsértette a személyes adatok védelméhez való személyiségi jogát [Ptk. 2:43. § e) pont]. Elsődlegesen kérte kötelezni az alperest az Info tv. 23. § (5) bekezdés a) pontja alapján a jogellenes adatkezelési művelet megszüntetésére akként, hogy a cikket tegye hozzáférhetetlenné, másodlagosan az Info tv. 23. § (5) bekezdés c) pontja alapján arra, hogy a nevét, mint a vádlott nevét a cikkben a neve kezdőbetűjével jelenítse meg. Az Info tv. 24. § (2) bekezdése alapján az alperes 400.000 forint sérelemdíj fizetésre kötelezését kérte, mivel megsértette a személyiségi jogát [Ptk. 2:43. § e) pont].

[7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmét arra alapította, hogy a cikk közéleti vitához járult hozzá, a felperes büntetőeljárás alanyaként közéleti szereplő. Az írás témájára tekintettel szükséges és lehetséges volt a felperes személyi adatainak

megjelenítése. Adott esetben a sajtószabadsághoz való jog, a közvélemény tájékoztatási joga élvez elsőbbséget.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes bűnügyi személyes adata védelméhez fűződő jogát azzal, hogy a kiadásában megjelenő portál internetes lap címlapján 2021. március 6. napján „cikk címe” címmel, <https://www.portál/link> linken megjelent írásban vádlottként jelenítette meg.

Kötelezte az alperest a fenti cikkben megjelenített felperesi bűnügyi személyes adat, azaz a vádlotti minősége törlésére, 8 napon belül, ezzel valamennyi, felperesre vonatkozó vádlotti közlést, büntetőügy alanyaként megjelenítő tartalmat törölni kell az írásból.

Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg felperesnek 400.000 forint sérelemdíjat és 30.000 forint perköltséget áfával terhelten.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és rögzítette, hogy az eljárás tárgyi illetékmentes.

[9] Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság ismertetette az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Info tv.) 3. § 2., 4., 9., 10. pontját, a 4. § (1) és (2) bekezdését, az 5. § (1) bekezdés a) és b) pontját, az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 rendelete (GDPR) Preambuluma (1) bekezdését, az Európai Unió Alapjogi Chartája (Charta) 8. cikkének (1) bekezdését, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 16. cikk (1) és (4) bekezdését, (7) és (11) bekezdését, a GDPR 2. cikk (1) bekezdését, az Info tv. 2. § (1) és (2) bekezdését, a GDPR 4., 5., 6., 10., 16., 17. cikkét, az Info tv. 23. § (1), (2), (5) bekezdéseit, a 24. §-át, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42., 2:43., 2:44. §-ait, a 2:51. § (1) bekezdését és az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését.

[10] Rögzítette, hogy a vádlotti minőség az érintettel kapcsolatba hozható bűnügyi személyes adat, amelyet GDPR 5. cikkében foglalt elvek szerint kell kezelni, valamint azt, hogy a jogvitában két, egymással versengő alkotmányos alapjogot, a felperes önrendelkezési jogának és személyes adatvédelmi igényének az alperes véleménynyilvánítási szabadságához, a közvélemény tájékoztatásához fűződő alkotmányos alapjogának összeütközését kellett elbírálni.

[11] Kifejtette, hogy a Ptk. 2:43. § e) pontja szerint a személyes adatok védelmének tartalmát elsődlegesen a GDPR speciális és másodlagosan az Info tv. rendelkezései adják. Álláspontja szerint az alperesi adatkezelés jogszerűségéről a perben a felperes másodlagos keresetében írt jogalap, a GDPR rendelkezései alapján kellett állást foglalni, figyelemmel az Info tv. 2. § (2) bekezdésére. Megítélése szerint a GDPR 6. cikkének értelmezése szükséges az alperesi adatkezelés jogszerűségének vizsgálatához, mert az alperes érdemi védekezése arra irányult, hogy közérdekből közölte a felperes személyes adatait, erre tekintettel a Rendelet 17. cikke alkalmazhatósága szempontjából is meg kellett vizsgálni, fűződött-e ilyen érdek a tájékoztatáshoz. Utalt arra, hogy a 6 cikk a) pontja szerint hozzájárulás nélküli adatkezelés akkor lehet jogszerű, ha a 6. cikk e) és f) pontok szerinti adatkezelési esetek valamelyike fennáll, ha az alperes közérdekből kezeli a felperes személyes bűnügyi adatát.

[12] A GDPR 6. cikk e) pontja vonatkozásában az adatkezelés jogalapját uniós jognak, vagy tagállami jognak kell meghatározni, és az adatkezelés közérdekű feladat létét feltételezi, melynek fennálltát az alperesnek kell bizonyítania. Az alperesi adatkezelés honi jogszabályi hátterét a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 10. §-a, 4. § (3) bekezdése és a 13. §-a adja. A felperes azt nem kifogásolhatja, ha a sajtószerv a nyilvánosan elérhető cégalapokat kezeli, elemzi, azonban érintettként a GDPR 21. cikk (1) bekezdése alapján a 6. cikk e)-f) pontja alapján történő adatkezelés ellen bármikor tiltakozhat.

[13] Bár a felperes az Info tv. 3. § 4. pontja szerinti definícióját adta a személyes adatainak, az elsőfokú bíróság a GDPR szabályait alkalmazta az alperesi közlés jogszerűségének megítélése körében, érdemben a kereseti kérelmet a másodlagos jogcímen vizsgálta és az adatkezelés jogszerűségének megítélése során a GDPR 10. cikkét tartotta szem előtt.

[14] Konkrétan az egyedi esetet vizsgálva – habár a felperes az információs önrendelkezési jogával védett adata alperes általi kezelése jogszerűtlenségét sérelmezte – azt állapította meg a GDPR 10. cikke alapján, hogy csak a közhatalmi szerv adatkezelése felel meg az uniós rendeletnek, azon kívül valamennyi adatkezelés jogsértő, kivéve a felperes által a büntetőügyéről adott, önkéntes nyilatkozatán és a nyomozati, a vádhatósági, vagy a bírósági szervek tájékoztatásán alapuló tudósításokat. A sajtó a PK 14. számú állásfoglalásban rögzített keretek közt jogszerűen tájékoztathat büntetőügyekről, de a GDPR 10. cikke alapján a közhatalmi szervek, így az igazságszolgáltatás szervei rendelkeznek ezen adatok felett, ami azt jelenti, hogy csak ezen szervek adhatnak tájékoztatást a bűnügyi adatokról, és ennek nyomán tájékoztathatja a sajtó a közvéleményt.

Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.853/2021/4. számú eseti döntésére azzal, hogy a GDPR 10. cikke, mint lex specialis szigorú korlátok között szabályozza a bűnügyi adatok kezelését és még az érdekmérlegelés sem vezethet arra a következtetésre, hogy a felperes személyét érintő eljárások közérdeklődésre tartanak számot, mert a büntetőeljárás tényszerű ismertetését nélkülöző adatközlés nem közügy.

[15] Fentiek alapján megállapította, hogy nincs helye a felperes vádlottkénti megjelenítésének, mert az írás célja személyl ismerőseinek, üzleti partnereinek, politikusi pályáján vele közösen tevékenykedő személyeknek a bemutatása, a cikk nem a vádiratban rögzített, a vád tárgyává tett cselekményekről számolt be. A kapcsolati háló feltárásához szükségtelen beszámolni arról, hogy a háló egyes tagjai a büntetőeljárásnak is alanyai. Így a felperes vádlotti minőségének nyilvánosságra hozatala indokolatlan, a felperes önrendelkezési jogát sérti és ezért személyes adata védelméhez fűződő jogát is sérti a GDPR alapján. Mivel annak nyilvánosság elé tárásához nem fűződik közérdek, erre tekintettel mind az adatgyűjtés, mind az adatközlés jogsértő volt. Az alperes a bűnügyi személyes adat közzétételével sértette meg felperes személyes adata védelméhez fűződő jogát, azzal, hogy vádlottként jelenítette meg írásában, tehát személyiségi jogot sértő adatkezelést végzett.

[16] Mivel a személyes adat jogsértő kezelésére alapított jogsértést a másodlagos kérelem szerint állapította meg, az eshetőleges halmazati viszonyban álló további, az elsődleges, harmadlagos, ötödleges kereseteket nem vizsgálta, azzal, hogy azok ugyanazon jogsértés miatt a különböző jogcímenek történő igényérvényesítést jelentik.

[17] Az emberi méltóság megsértésére, mint eltérő jogalapra alapított személyiségi jogi igényt érdemben utasította el. Arra hivatkozott, hogy e jog megsértésének megállapításához olyan többlettényállási elem szükséges, ami az érintett személy emberi mivoltát kérdőjelezi meg, vagy az érintett személyt emberi mivoltában sérti meg. Ilyen tartalmat az alperesi írás nem közölt, arra a felperes sem hivatkozott keresetében.

[18] A jogkövetkezmények vonatkozásában a felperes elsődlegesen a Ptk.-ban, másodlagosan a GDPR-ban és az Info tv.-ben rögzített jogkövetkezmények alkalmazását kérte. Az elsőfokú bíróság ezen igényérvényesítést akként értelmezte, hogy a perindítási jogosultságot a GDPR érintetti jogok érvényesítéseként, a hazai Info tv. 23. § (1) bekezdése szerint garantálja, tartalommal a 23. § (5) bekezdésében írtakat a GDPR tölti ki.

[19] A cikk törlésére vonatkozó kérelmet a GDPR 17. cikk (3) bekezdése alapján vizsgálta, és miután azt állapította meg, hogy a bűnügyi személyes adatok jogsértő módon történő gyűjtéséhez, és sajtó általi közléséhez nem fűződik semmilyen közérdek, a sérelmezett tartalom nem szolgálta a nyilvánosság hiteles tájékoztatását, ezért ezen tartalom törlötése indokolt. Ugyanakkor rámutatott arra, hogy a felperes személyes adatai védelme akként érvényesülhet, hogy a bíróság nem érinti a sajtókiadvány tartalmának szerkesztését a teljes cikk, illetve a felperes nevének teljes törlésével, hanem csak a jogsértő személyes adatkezelés Info tv. 3. § 4. pontja szerinti vádlottkénti megjelenítés törlését rendelte el – beleértve ebbe *a cikk bevezetőjében a vádirathoz kötődően – a felperesi megjelenítés törlését is. Így érhető el az önrendelkezési jog érvényesülése, a Preambulumban rögzített alapelv érvényre juttatása.*

[20] A jogsértő bűnügyi személyes adat további kezelésétől a GDPR 10. cikkében írtaknak megfelelően eltiltotta az alperest, utalva arra, hogy gazdasági témájú cikkbe bűnügyi adatok nem építhetők be.

[21] A sérelemdíj iránti igényt a keresetben kért *mértékben megalapozottnak találta. Tényként rögzítette, hogy a felperes magyarázkodásra szorult megbízói előtt, a felperest és családját a vádlottkénti megjelenítés megviselte. A jogsértés súlyát jelentősnek találta. A magánjogi büntetés jelleg és a visszatartó erő a 400.000 forintos összeg mellett jut érvényre. E körben vette figyelembe a címdali megjelenést, azt, hogy figyelemfelhívó jelleggel használta az írás a felperes büntetőeljáráshoz kötését.*

[22] A perköltségviselés körében a Pp. 83. § (1) és (3) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ára. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. § o) pontja alapján az illetékekről nem rendelkezett.

[23] *Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság a felperes keresetét teljes egészében utasítsa el; míg másodlagosan a felperes részére megállapított sérelemdíj összegének 100.000 forintra történő mérséklését indítványozta.*

[24] *A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontjaira alapította.*

Álláspontja szerint a perbeli cikkben a felperes nevének megjelölésére jogosult volt, hivatkozott e vonatkozásban a Kúria Pfv.20189/2019/5. számú precedensképes határozatának indoklására. A Kúria döntése szerint az eljárás alá vont személy nevének és egyéb személyes adatainak sajtónyilvánossá tétele egyedi mérlegelést igényel, az kivételesen, olyan esetekben lehet indokolt, amikor erőszakos vagy kiemelkedő értékre elkövetett, jelentős büntetési tétellel jár és ezért vagy egyéb okból jelentősebb közérdeklődésre tart számot az eljárás tárgyát képező bűncselekmény.

A sérelemdíj összege vonatkozásában kifejtette, hogy annak összege rendkívüli módon eltúlzott. Hivatkozott a Kúria BH 2016.9.241. számon közzétett eseti döntésére, mely szerint a személyiségi jogi jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj megítélése. Az adott esetben a felperest csak csekély súlyú nem vagyoni sérelem érhet, amelynek kompenzálására a tényleges nem vagyoni sérelem mértékéhez igazodó, 100.000 forint összegű sérelemdíj alkalmas.

[25] Az alperes fellebbezése kisebb részben alapos.

[26] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, így – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta.

[27] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben nem felel meg az irányadó anyagi jognak, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól részben eltérő jogi következtetés vonható le. Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

[28] A másodfokú bíróság a fellebbezésekben foglaltakra tekintettel elsődlegesen arra mutat rá, hogy a Ptk. 2:43. § e) pontja értelmében a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a személyes adatok védelméhez való jog, mint nevesített személyiségi jog megsértése. A felperes elsődleges kereseti kérelmében ezen tárgyi jog alapján a személyiségi jogsértés megállapítását és a jogkövetkezmények levonását kérte.

[29] Az elsőfokú bíróság ezen sui generis megállapítására irányuló kereseti kérelemhez és az abban megjelölt anyagi joghoz [Pp. 7. § (1) bekezdés 8. pont és 341. § (1) bekezdés és 342. § (3) bekezdés] kötve volt a Pp. 2. § (1) bekezdése alapján. Ezért ezen elsődleges kereseti kérelmet kellett vizsgálni a fellebbezés folytán, mert az elsőfokú bíróság ezt érdemben nem bírálta el, mivel az eshetőleges halmazati viszonyban álló második keresetre áttérve, azt megalapozottnak találta.

[30] A perbeli esetben tényként volt megállapítható, hogy az alperes a felperes személyes adatait kezelte, amikor a 2021. március 6. napján megjelent „cikk címe” című írásában a felperes nevét és a vele szemben is folyamatban lévő büntetőeljárás tényét ismertette. A vezeté- és keresztnév az érintettre vonatkozó, azonosításra alkalmas információ [az Info tv. 2. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó GDPR 4. cikk 1. pont]. A felperest érintő büntetőeljárás ténye szintén azonosított természetes személyre vonatkozó információ, személyes adat (GDPR 4. cikk 1. pont), az Info tv. 3. § 4. pontjának fogalom meghatározása szerinti bűnügyi személyes adat.

A felperes bűnügyi személyes adatának nyilvánosságra hozatala a személyes adaton végzett művelet, azaz adatkezelés (GDPR 4. cikk 2. pont) a perbeli esetben speciális, újságírói adatkezelés.

[31] A személyes adatok védelméhez való jog, mint személyiségi jog alapját az Alaptörvény VI. cikk által deklarált információs önrendelkezési jog képezi. Ez biztosítja, hogy minden természetes személy maga jogosult rendelkezni személyes adatairól, és belátása szerint tárja fel vagy tartja titokban személyi adatait mások előtt. A Ptk. 2:43. § e) pontja szerinti személyes adatok speciális védelmi rendszerét elsődlegesen a közvetlenül alkalmazandó uniós jogforrás, a GDPR tartalmazza. A két jogszabály által nyújtott védelmi rendszer keretében a Ptk. szabályozása általános a GDP által nyújtott különös védelmi körhöz képest.

[32] Ugyanakkor az adott perbeli esetben a Ptk. személyiségi jogvédelmi rendszerén keresztül védett információs önrendelkezés (Alaptörvény VI. cikk) biztosította személyes adatok védelméhez való jog ütközött az Alaptörvény IX. cikkében rögzített sajtószabadság alkotmányos jogával. A sajtószabadság által védett közérdek az információ- és gondolatcsere megvalósítását, a tájékoztatást és véleményformálás jogát biztosítja (1006/B/2001. AB határozat).

A sajtószabadság a perbeli jogérvényesítés vonatkozásában azt jelenti, hogy a sajtó számára adott a lehetőség, hogy a jelenkor eseményeiről, a közhatalom gyakorlásáról, valamint a közérdeklődésre számot tartó információkról tudósítson, tájékoztatást nyújtson [28/2014. (IX. 29.) AB határozat [43] pontja]. A sajtó ugyanis kitüntetett fontosságú eszköze az információszerzésnek, a véleménynyilvánításnak és a véleményformálásnak [37/1992. (VI. 10.) AB határozat II. pont].

Ahhoz, hogy ezen jogát a sajtó gyakorolja, illetve a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének eleget tudjon tenni, elengedhetetlen, hogy hozzájusson az ehhez szükséges, megfelelő információkhoz és azokat továbbítsa. Ezen tevékenysége szorosan kapcsolódik a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékoztatáshoz való alkotmányos alapjoghoz is. A perbeli esetben tehát a speciális, GDPR szabályozás mentén kellett vizsgálni, hogy van-e olyan – törvényes szabályozáson alapuló – különleges jogvédelmi érdek, amely a sajtó bűnügyi személyes adat közlésre vonatkozó jogát és kötelezettségét biztosítja.

[33] A GDPR az adatkezelés különös eseteire vonatkozó rendelkezései között tartalmazza a személyes adatok kezeléséhez, a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jog fentiek szerinti érvényesülését. A GDPR 85. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint a tagállamok a személyes adatok újságírási célból végzett kezelése céljából jogszabályban összeegyeztetik a személyes adatoknak a rendelet szerinti védelméhez való jogot a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való joggal.

A személyes adatok újságírási célból végzett kezelésére vonatkozóan a tagállamok kivételeket vagy eltéréseket határoznak meg a GDPR általános szabályai alól, beleértve ebbe a GDPR elveire, az érintettek jogaira és az adatkezelők személyére vonatkozó rendeleti szabályokat is. Erre akkor kell, hogy sor kerüljön, ha a kivételek vagy eltérések szükségesek ahhoz, hogy a személyes adatok védelméhez való jogot össze lehessen egyeztetni a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való joggal.

[34] A GDPR 85. cikkének szabályozása tehát – összhangban a GDPR 10. cikkének 2. fordulatában írt felhatalmazással – biztosítja annak lehetőségét, hogy az újságírói adatkezelésre, így a perbeli személyes bűnügyi adat kezelésére vonatkozóan a tagállami jog eltérést fogalmazzon meg annak érdekében, hogy egyensúlyt biztosítson az összeütköző alapjogok viszonyában.

[35] A tájékoztatás szabadságát magában foglaló véleménynyilvánítási szabadságnak [30/1992. (V. 26.) AB határozat] és az ugyancsak alapjogi védelmet is élvező személyes adatok védelméhez való jognak egyensúlyban kell állnia. Egyfelől a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos határait úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, illetve szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen érdekét is figyelembe vegyék [37/1992. (VI. 10.) AB határozat].

A magyar nemzeti (tagállami) jogban az adatkezelés és a nyilvánosságra hozatal jogszerűsége a közérdeklődésre számot tartó bűnügyről való tudósításhoz és az arról való tájékoztatáshoz fűződő alkotmányos alapjogon (Alaptörvény IX. cikk), valamint az Smtv. 10. és 13. §-a alapján a sajtót terhelő tájékoztatási kötelezettségen alapul, ahogyan arra az alperes helytállóan hivatkozott.

Másrészt a közéleti szereplőkkel kapcsolatban erőteljesebben érvényesül az Alaptörvény az alperes által a fellebbezésében is hivatkozott IX. cikkében írt, a sajtó szabadságát és sokszínűségét, a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit biztosítani hivatott alkotmányos alapjog. Fokozott társadalmi érdek fűződik ugyanis ahhoz, hogy a közösség érdekében eljáró, vagy akárcsak megnyilvánuló, így a közügyeket befolyásoló személyekkel kapcsolatos bűnügyi információk széles körben hozzáférhetők legyenek.

[36] A fent írtakra tekintettel tehát az egyedi ügyekben, esetről esetre kell a bíróságnak az érdekösszemérést elvégeznie. Ennek során a személyes adatok GDPR szerinti védelmét a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jog érvényesülésével kell összemérnie az adott ügyben irányadó tényállás alapján. Az ennek során alkalmazandó Ptk. 2:44. §-a egy olyan tagállami szabályozás, amely megfelel a GDPR 85. cikk (1) és (2) bekezdésében írtaknak, mert az érdekösszemérés során figyelemmel kell lenni a közéleti szereplők személyiségi jogának védelmét meghatározó bekezdésében foglaltakra.

[37] A Ptk. ezen szakaszában általános jelleggel, minden személyiségi jogra kiterjedően mondja ki, hogy a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja. A közéleti szereplőket terhelő fokozottabb tűrési kötelezettség tehát minden személyiségi joggal, így a személyes adatok védelméhez fűződő joggal kapcsolatban is érvényesül (Kúria Pfv.IV.20.867/2021/6. [32] bekezdés).

[38] A felperes személyes adatainak védelméhez fűződő joga esetén – a téma közügyet érintő jellege mellett – a fokozottabb tűrési korlát érvényesülésére tekintettel relevanciával bírt tehát a felperes esetleges közszereplői minősége, ezért azt vizsgálni kellett. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a felperes nem minősül közszereplőnek. Bár a cikk tárgyához kapcsoló büntetőügy, a személy1 és vádlott társai ellen folyó büntetőeljárás kétségtelenül közérdeklődésre számot tartó ügynek minősül, annak tárgya, jelentős elkövetési értéke, az I. rendű vádlott személye és a sértettek nagy száma miatt is. Azonban egy bizonyos téma közéleti jellege nem tesz önmagában, automatikusan közszereplővé minden, abban érintett személyt. A közszereplővé váláshoz ugyanis arra is szükség van, hogy az érintett személy saját elhatározásából, saját akaratából váljon a közügyek részesévé, azok formálójává.

A perbeli esetben azonban nem állapítható meg a felperes ezen önkéntes közéleti szerepvállalása, mivel nem saját akaratából vált a közérdeklődésre számot tartó büntetőügy, nevezetesen a személy1 és társai ellen indult büntetőügy egyik vádlottjává. Pusztán azért, mert a büntetőügy tárgyát képező, közérdeklődésre számot tartó cselekménynek a felperes érintettje, annak részese, illetve azért, mert vádlott társai közül mások közszereplőknek minősülnek, ő maga még nem válik automatikusan közszereplővé.

A cikkben írtak alapján az állapítható meg, hogy a felperes jelenleg már közéleti tevékenységet nem folytat. Több, mint tíz éve a közügyeknek nem közvetlen alakítója.

Mindezek alapján az a következtetés vonható le, hogy bár az adott büntetőügy ugyan közérdeklődésre tart számot, a felperes személye azonban a köz szempontjából érdektelen.

Ebből következően a felperest fokozott tűrési kötelezettség nem terheli a vele kapcsolatos közlésekkel és a bűnügyi személyes adatainak kezelésével kapcsolatban.

[39] Ezt követően – a felperest, mint magánembert terhelő általános tűrési kötelezettségéből kiindulva – az elődleges kereseti kérelem alapján, a Ptk. 2:43. § e) pontjában írt személyiségi jogvédelem érvényesülését kellett érdemben vizsgálni. A GDPR 85. cikk (1) és (2) bekezdésével összeegyeztethető nemzeti jogi szabályozás (Smtv. 10. és 13. §) alapján kialakult bírói gyakorlat (Pfv.IV.21.775/2018/7., Pfv.IV.20.423/2020/4., BDT2016. 3455) változatlanul irányadó a közvélemény tájékoztatásához fűződő érdeke, a közönség joga és az érintett információs önrendelkezési joga közötti érdek mérlegelés vonatkozásában.

Ezen érdek mérlegelést a GDPR 10. cikke nem teszi alaptalanná az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben, mert annak második fordulata is kifejezetten az egyes tagállami törvényi szabályozás garanciái mellett lehetőséget biztosít a közérdekből való tájékoztatás elvi lehetőségére. Ezzel együtt értelmezve a GDPR 85. § (1) és (2) bekezdésében adott tagállami jogalkotási felhatalmazást, az állapítható meg, hogy a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jogot össze kell egyeztetni ezen teszt mérlegelési szempontjai alapján a személyes adatok védelméhez való joggal.

A Fővárosi Ítélőtábla e körben utal arra is, hogy Kúria fent hivatkozott precedensképes határozataiban foglalt jogkérdésben kifejtett álláspontjától nem kíván eltérni, az erre vonatkozó elsőfokú bírósági érveléssel nem ért egyet.

[40] Az érdek mérlegelés során arra kell figyelemmel lenni, hogy a konfliktusba kerülő személyes adatok védelme és a véleménynyilvánítás szabadsága egyaránt csak szűk körben korlátozhatóak. Azaz a felperes információs önrendelkezési joga csak a szükséges mértékben és a tájékoztatáshoz fűződő közérdekkel is csak arányosan csorbítható. Figyelembe kell venni, hogy az érintett bűncselekmény milyen tárgyi súlyú, az közérdeklődésre tarthat-e számot, a bűncselekmény jellege folytán a köz érdekeivel összefüggést mutat-e. Jelentősége lehet a bűncselekménnyel érintettek személyének és számának is.

Abból kell kiindulni, hogy az eljárás alá vont személy nevének és egyéb személyes adatainak a sajtónyilvánossá tétele csak kivételes lehetőség, mert a büntetőeljárás céljait elsődlegesen a büntetőbíróság által kiszabott büntetés érvényesíti, nem pedig az elítélt személyes adatainak nyilvánosságra hozatala. Különösen fontos szempont ez az ártatlanság védelme Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított alkotmányos alapjogának garantálása érdekében a bűnösséget megállapító jogerős ítélet meghozatalát megelőző nyilvánosságra hozatalokra.

[41] Adott esetben az alperes fellebbezésében hivatkozott jelentős súlyú közérdeklődésre számot tartó büntetőügyről szóló tájékoztatáshoz kapcsolódó alkotmányos cél ellenére sem fűződött semmiféle érdek ahhoz, hogy a bűnügy kapcsán a felperes személye, mint III. rendű vádlott pontosan azonosítható legyen. Bár a költségvetés, a közvagyon sérelmére elkövetett bűncselekmények nagy számban fordulnak elő, ezeknek az állampolgárok közvetlenül szinte soha nem érintettjei, mert azok által sértett jogtárgy a közvagyon. Az iskolaszövetkezeti hálózat már nem működik, a bűnisméltetés veszélye, valamint a társadalom védelme nem indokolta a felperes teljes nevének közlését, vádlotti minőségének megjelölése mellett. Az áldozattá válás elkerülése, az elkövető beazonosíthatósága érdekében a felperes teljes nevének közlése szükségtelen volt III. rendű

vádltkénti megjelölése mellett. Ha a felperes nem egy olyan ügyben lenne érintett, amelyben egy közszereplő az I. rendű vádlott, ügye csaknem teljesen érdektelen lenne a közvélemény számára.

[42] A felperes azonosíthatósága tehát nem volt feltétlenül szükséges az adott esetben, ezért a hiteles és teljeskörű tájékoztatást az alperes akkor is biztosíthatta volna, ha csak a felperes nevének kezdőbetűit tünteti fel a cikkben. Mindezt a felperes személyes adatainak védelme elsőbbséget élvez az alperesi tevékenységet oltalmazó véleménynyilvánítási, tájékozódási joggal szemben az érdekmérlegelés eredményeképp.

[43] Mindezeket is figyelembe véve az elsőfokú bíróság érdemben helyesen állapította meg – bár tévesen a GDPR 10. cikkére alapítottnak – azt, hogy az alperes megsértette a felperes személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát. A felperesnek a fenti érvelés alapján az elsődleges, a Ptk. 2:43. § e) pontjára, mint általános személyiségi jogvédelemre alapított igénye alapos volt, így a bíróságnak nem kellett és lehetett vizsgálni a másod-, harmad-, negyed és ötödleges kereseti kérelmeit.

[44] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában írtak okán utal arra, hogy egy sajtószerv személyes adatkezelésének jogellenessége, annak GDPR védelmi rendszerébe ütközése nem jelenti szükségszerűen és automatikusan a személyiségi jog megsértésének megállapítását is.

[45] A perben a felperes kifejezetten a Ptk. 2:43. § e) pontjára alapítottnak kérte a személyiségi jogsértés megállapítását elsődleges kérelmében, ezért annak megalapozottsága esetén szükségtelen volt – az elsőfokú bíróság által vizsgált – másodlagos kereseti kérelem elbírálása.

[46] Az elsőfokú bíróság a jogkövetkezményeket részben helytelenül, a kereseti kérelem kereteit is átlépve [Pp. 342. § (1) bekezdés], részben végrehajtásra nem alkalmas módon alkalmazta. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon érvelésével, hogy a teljes cikk törlése az adott perbeli esetben nem egyeztethető össze a sajtószabadság és a nyilvánosság közügyben történő tájékoztatásával, ezért annak érvelésére csupán visszaüt.

Hangsúlyozza a Fővárosi Ítéltábla, hogy a magánszféra oltalmának visszaszorítása azokban az esetekben indokolt, amikor kiemelkedő súlyú bűncselekmények alapjául szolgáló eseményekről, kapcsolatokról kíván beszámolni a sajtó. Ezen esetekben is a büntetőügy tárgyi súlya alapján indokolt és fokozott érdek fűződik ahhoz, hogy a társadalom megfelelő ismereteket szerezzen a büntetőügy előzményeiről, mivel a bemutatott cselekmények a társadalom jogszerű működésével állnak szemben. Azonban az adott esetben a folyamatban lévő büntetőügy adataira is kitérő ismertetés miatt a bűnügyi személyes adatok védelme mellett érvényesülhetett a sajtószabadság a fent írt érvek alapján.

[47] A felperes nevének törlése vonatkozásában figyelemmel kell lenni arra, hogy a felperes személyének ismertetése a közérdeklődésre számot tartó és kiemelt súlyú büntetőügy előzményeit és kapcsolati hálóját feltáró körben jogszerű és azt a felperes sem tette vitássá keresetében. A felperest a 7/2014. (III. 7.) és a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltak alapján – a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítási szabadság kiemelt védelmére tekintettel – az ilyen közérdeklődésre számot tartó ügyben kifejtett vélemények, kijelentések vonatkozásában fokozottabb tűrési kötelezettség terheli.

Az írás alapvetően oknyomozást, tényfeltárást végez, egy súlyos bűncselekménnyel kapcsolatos közéleti témát tárgyal meg, a sajtó tájékoztatáshoz való jogát és kötelezettségét gyakorolva. Az Alkotmánybíróság által a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban kifejtettek szerint a politikai véleménynyilvánítás védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításra vonatkozik és a jogi felelősségrevonás és az esetleges joghátrányok meghatározása során figyelembe kell venni a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét [7/2014. (III. 7.) AB határozat {49-50.}].

[48] Ezen alkotmányos szempontok érvényre juttatása mellett a Fővárosi Ítéltábla a felperes nevének törlését akként rendelte el, hogy a keresetben kért felperes monogram feltüntetésével szerepeljen a cikkben a felperes neve helyett valamennyi, rá vonatkozó közlésnél. Az adott perbeli esetben a felperes III. rendű vádlottként – a kiírt teljes neve miatt – beazonosítható vált a bűnügyi személyes adatát képező körben. Az adott cikkben, a közlés egységes szerkesztési és gondolati kontextusa miatt a felperes neve az egész írásban nem választható külön, nem különíthető el a bűnügyi személyes adatától. Csak a vádlotti minőséghez kapcsolódó törlés elrendelése esetén a bűnügyi személyes adata vonatkozásában beazonosítható maradna a felperes, és a jogsérelem orvoslása ez esetben csak formálisan valósulna meg. Ezért a végrehajthatóság és a szerkesztői szabadság érvényre juttatása miatt a felperes nevét a cikk egészében indokolt felperes rövidítéssel feltüntetni, törölve teljes nevét az írásból.

Ezen megoldás áll arányban a közérdeklődésre számot tartó ügyben a közönség jogának, a büntetőeljárásról szóló tájékoztatás jogának és a felperest megillető személyes adata védelméhez való jogának az érdekösszemérése alapján.

[49] A sérelemdíj összegének mérséklésére a másodfokú bíróság nem talált indokot. A vonatkozó fellebbezésre tekintettel a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a felperessel kapcsolatban közölt bűnügyi személyes adatok, a III. rendű vádlotti minősége és az ehhez kapcsolódóan teljes neve különleges személyes adatnak minősülnek, és azok közismertté válása a közvélekedés szerint is rendkívül súlyos következményekkel és hátrányokkal jár az érintett számára.

E körben a felperes az ezen jogsérelemből a köztudomás szerint őt ért hátrányok elszenvedésére hivatkozott, továbbá igazolta a perben azt is, hogy ismerősei előtt a cikk megjelenése után magyarázkodni kényszerült, valamint családtagjait is érte kellemetlenség a sajtómegjelenés miatt. Az érvényesített összegű sérelemdíj esetében a köztudomású és az igazolt hátrányokat meghaladóan további sérelmek bizonyítására a felperes a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésére figyelemmel nem volt köteles.

Az adatok magas fokú érzékenysége tekintettel helyesen értékelte az elsőfokú bíróság az alperes felróhatóságának mértékét, és ennek megfelelően megalapozottan döntött a sérelemdíj összegéről a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint. Az alperes fellebbezésében felhozott érvek

alapján tehát a döntés Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja alapján történő felülmérlegelésének nem volt helye.

[50] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét azzal, hogy sérelemdíj fizetésre kötelező rendelkezését helybenhagyta.

[51] Az alperes fellebbezése a per fő tárgya vonatkozásában nem vezetett eredményre, a felperes a másodfokú eljárásban is teljes pernyertes lett. A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, így költségeit nem is számíthatta fel. Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az alperest fellebbezési költség megfizetésére nem kötelezte.

[52] Az elsőfokú bíróság azt állapította meg az Itv. 57. § (1) bekezdés o) pontja alapján, hogy a személyes adatok védelmével összefüggésben indított per jelen per illetékmentes. Azonban a felperes elsődleges keresetében, amely alapos volt, a Ptk. 2:43. § e) pontjára alapította általános személyiségvédelmi igényét. A személyiségi jogsértés jogkövetkezményeként a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés b) és d) pontja alapján kért szankció és a felróhatóságon alapuló, Ptk. 2:52.§-ára alapított sérelemdíj iránti igény ugyanakkor nem tartozik az Itv. 57. § a)-zs) pontjaiban írt illetékmentes ügyek közé. Erre tekintettel az eljárás az Itv. 57.§ (1) bekezdés o) pontja alapján nem illetékmentes, az elsőfokú bíróság ezen rendelkezése nem helytálló.

[53] Az alperes köteles viselni a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az elsőfokú eljárásban az Itv. 39. § (3) bekezdés b) pontja, a fellebbezési eljárásban az Itv. 39. § (1) bekezdés c) pontja alapján a megállapított 600.000 - 600.000 forint illetékalap után az Itv 42. § (1) bekezdés a) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illetéket a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének megfelelően.

Budapest, 2022. december 8.

Dr. Hercsik Zita s.k.
s.k.

a tanács elnöke

Dr. Virág Csaba s.k.

előadó bíró

Dr. Kovaliczky Ágota

bíró